

Verslag veldactiviteit 2015-02-15

Zoektocht naar de eitjes van *Satyrrium ilicis* (Esper, 1779) en hibernacula van *Limenitis camilla* (Linnaeus, 1764) in Lille.

Verslag door Sylvain Cuvelier

Aanwezig: COUCKUYT Jurgen, HOFFMANN Ortwin, JACOBS Ilf, PAEPEN Nico, PARMENTIER Laurian, VAN ECHELHOEL Freddy, VAN HOVE Werner, VAN DE VELDE Philippe, VAN EENAEME Daan, VANTIEGHEM Pieter, VERMETTEN Wim.

Doelsoorten: *S. ilicis* (Esper, 1779), de Bruine Eikenpage en *Limenitis camilla* (Linnaeus, 1764), de Kleine ijsvogelvlinder.

Beschrijving: Geboeid door het zoeken naar eitjes van *Favonius quercus* (Linnaeus, 1758), de Eikenpage, binnen het project Dagvlinders Durme- en Scheldegebied waarbij veel nieuwe vindplaatsen werden ontdekt, waren we op 22 februari 2014, in de omgeving van Ursel, al eens eitjes gaan zoeken van de Bruine eikenpage, *Satyrrium ilicis* (Esper, 1779). De soort kwam er in het verleden voor maar werd helaas in de laatste jaren niet meer waargenomen.

Die dag vonden we er enkele eitjes van de Eikenpage al leken sommige plaatsen geschikt voor de eiafleg op jonge scheuten van kleine eiken door *S. ilicis*. Evenwel zegden de lokale gidsen ons tijdens de rondleiding dat het biotoop gedurende meerdere jaren veel meer gesloten was en er bijna geen jonge eikjes voorkwamen. Mogelijk is de soort uit het gebied verdwenen.

Zie het verslag van [2014-02-22](#). Hierin zijn de eitjes van *F. quercus* met de typische vindplaats tussen de eindknoppen van zomereik, geïllustreerd.

Bij het zoeken naar eitjes is het heel dikwijls handig om ervaring op te doen in het gezelschap van iemand die het in de vingers heeft voor een specifieke soort op een plaats waar de soort goed aanwezig is. Met deze ervaring kan men dan elders gericht proberen te inventariseren. Daarom stelde Pieter Vantiegheem na de activiteit in Ursel voor om in de omgeving van Lille (Antwerpse Kempen) samen met Ilf Jacobs te gaan zoeken naar eitjes van de Bruine eikenpage.

In Lille gaan de heidegebieden en landduinen vloeiend over in natte broekbossen en maken deel uit van een groot LIFE project. Ook de Kleine ijsvogelvlinder komt hier voor. Het was mogelijk om op zoek te gaan naar de hibernacula van *Limenitis camilla* (Linnaeus, 1764).

Vooraleer de veldactiviteit te starten, gaf Ilf Jacobs uitleg over het gebied. Op een kaart toonde hij het voorkomen van de Bruine eikenpage als adult en vergeleek dit met de vindplaatsen van de eitjes. Net als bij andere Kleine pages blijkt het inventariseren van het eistadium heel interessante gegevens op te leveren over het totale areaal van de vlinder. De eitjes werden ook gevonden op plaatsen waar er geen adulten waren gezien.

Ilf toonde hoe best te zoeken naar de onopvallende eitjes. Hij illustreerde dit met didactisch materiaal (Fig. 1) van voorgaande jaren. Ook toonde hij eitjes die op de zijkant een gaatje hebben, door sluipwespen. In deze studie vond hij dat 72 % van de gevonden eitjes geparasiteerd waren.

Fig. 1. Ilf Jacobs zoekend naar een eitje van *S. ilicis* op demonstratiemateriaal van de voorgaande jaren. Lille, 15.ii.2015 (Foto: Hoffmann Ortwin).

Vervolgens werd er onder zijn leiding eerst dichtbij de parkeerplaats gezocht op heel jonge eiken waar de twee eerste eitjes gevonden werden. Verder in het gebied, op zuidelijk georiënteerde plaatsen met hakhoutbeheer, werden nog meerdere eitjes gevonden. Sporkehout en braam zijn er de belangrijkste nectarbronnen voor de vlinders.

Het is een stuk moeilijker dan het zoeken naar eitjes van Sleedoornpage of Eikenpage. De eitjes zijn vooral te vinden op lage eikjes en dan nog best rond 30-35 cm van de grond (Fig. 2). In tegenstelling tot de eitjes van de Eikenpage komen ze bijna niet voor tussen de knoppen maar op de schors van een zijtakje of op de hoofdstam (Fig. 3-5). De eitjes van *S. ilicis* zijn iets minder vlak, iets donkerder van kleur en hebben fijnere stekeltjes (Fig. 6-7) dan bij *F. quercus*.

Fig. 2. De grootste kans op het vinden van eitjes van *S. ilicis*, is laag bij de grond op de jonge twijgen van kleine Eikjes. Lille, 15.ii.2015 (Foto: Hoffmann Ortwin).

Fig. 3. Niet geparasiteerd eitje van *S. ilicis* op een hoofdstam van een laag eikje. Lille, 15.ii.2015 (Foto: Cuvelier Sylvain).

Fig. 4. Niet geparasiteerd eitje van *S. ilicis* op eik, Lille, 15.ii.2015 (Foto: Van de Velde Philippe).

Fig. 5. Geparasiteerd eitje van *S. ilicis* op eik, Lille, 15.ii.2015 (Foto: Van de Velde Philippe).

Fig. 6-7. Eitjes van *S. ilicis* op oud demonstratiemateriaal (Coll. Jacobs Ilf), Lille, 15.ii.2015 (Focus Stack: Cuvelier Sylvain).

Vervolgens werd naar de vochtige biotopen en broekbossen (Fig. 8-9) gestapt waar onder andere de Kleine ijsvogelvlinder voorkomt in een typisch vochtig bosbiotoop met volop speling van zon en schaduw. Er staat veel lage kamperfoelie, de waardplant van de rups die in deze periode overwintert als jong rupsje in een half opgegeten blad dat tot een kokertje is omgevormd en extra vast gesponnen wordt aan de waardplant. Enkele verdroogde blaadjes deden er aan denken maar er werden geen hibernacula van *L. camilla* aangetroffen

Fig. 8-9. Vochtige biotopen en broekbossen, Lille, 15.ii.2015. (Fotos: Hoffmann Ortwin).

Kort na de middag wordt er teruggekeerd naar de startplaats omdat meerdere aanwezigen nog familiale verplichtingen hebben. Pieter Vantieghem bedankt Ilf Jacobs met een gepast geschenk voor de interessante rondleiding in de prachtige omgeving van Lille en voor het delen van zijn kennis over de Bruine Eikenpage en het zoeken naar de eitjes. Op eigen initiatief oefenen enkele leden in de namiddag nog verder. Ze vinden op andere plaatsen nog enkele intacte en geparasiteerde eitjes van *S. ilicis*.